

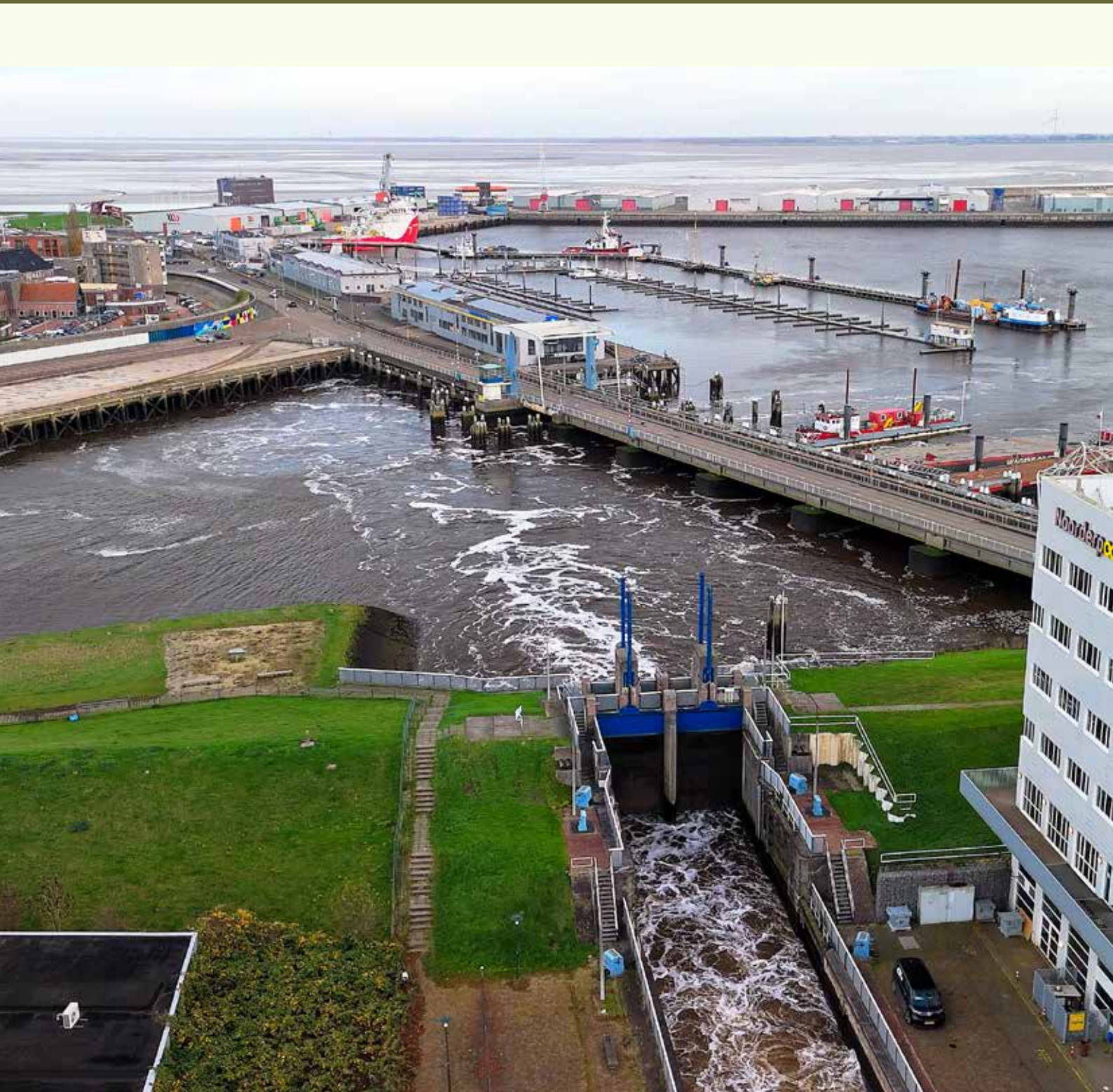
Commissie **Bodem**daling

JAAERVERSLAG **2025**

**COMMISSIE BODEMDALING
JAARVERSLAG 2025**

Spuisluis Delfzijl

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding	4
2 Partijen bij de overeenkomsten	5
Overeenkomst Groningen - NAM	5
Overeenkomst Rijk - NAM	5
3 Samenstelling commissie en het daaraan toegevoegde secretariaat	6
De commissie	6
Het secretariaat	6
4 Taak van de commissie	7
5 Hoogtemetingen en bodemdalingsprognoses	8
Hoogtemetingen	8
Prognoses	9
6 Werkzaamheden	10
Vergaderingen	10
Voorlichting	10
Behandeling van claims	10
Inventarisatie resterende verplichtingen	11
7 Verzoeken en instemmingen in 2025	12
Overeenkomst Groningen - NAM	12
Overeenkomst Rijk - NAM	13
8 Afkoop periodiek terugkerende verplichtingen	14
9 Beschikbaar bedrag voor vergoedingen	16
Overeenkomst Groningen - NAM	16
Overeenkomst Rijk - NAM	17
Bijlage 1: Partijen die zijn toegetreden tot de overeenkomst vanaf 1984	20
Bijlage 2: Overzicht van de in 2025 ingediende claims en uitgekeerde vergoedingen	22
Bijlage 3: Geïndexeerde vergoedingen tot en met 2025	24
Bijlage 4: Kaart bodemdalingsmaatregelen	26

I

INLEIDING

Voor u ligt het jaarverslag 2025 van de Commissie Bodemdaling door Aardgaswinning. De Commissie werd geïnstalleerd op 9 maart 1984. Haar instelling komt voort uit overeenkomsten tussen:

1. De provincie Groningen e.a. en de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (Groningen - NAM);
2. De Staat der Nederlanden en de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (Rijk - NAM)

Doel van deze overeenkomsten is het regelen van vergoeding van schade als gevolg van bodemdaling door gaswinning in de provincie Groningen.

De overeenkomst Groningen - NAM regelt bodemdalingsschade in de gehele provincie Groningen. Daarbij valt met name te denken aan zaken die verband houden met het beheer van de waterstaat zoals (extra) bemaling, aanpassing watergangen, doorvaarthoogten van bruggen, enz. Daaronder vallen niet de objecten die in beheer zijn van het Rijk.

De overeenkomst Rijk - NAM heeft uitsluitend betrekking op rijksobjecten binnen de provincie.

Het is de taak van de Commissie om vast te stellen welke maatregelen moeten worden getroffen om schade als gevolg van bodemdaling door gaswinning te voorkomen of te compenseren en na te gaan wat daarvan de kosten zijn.

Schade als gevolg van bevingen of trillingen valt buiten de werkingssfeer van beide overeenkomsten.

In 2025 is conform de besluitvorming van de Commissie door de NAM € 4.098.647,- aan maatregelen ter voorkoming van schade als gevolg van bodemdaling door aardgaswinning in de provincie Groningen vergoed.

In 2025 is geen schade als gevolg van bodemdaling door aardgaswinning aan rijksobjecten in de provincie Groningen vergoed door de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

Formeel is er sprake van twee commissies. Echter, omdat in de tweede overeenkomst vermeld staat dat de samenstelling van beide commissies in beginsel gelijk moet zijn, is er in de personele sfeer sprake van één commissie. Daarom wordt er één gezamenlijk jaarverslag gemaakt.

Noordzeebrug over het Van Starckenborghkanaal

OVEREENKOMST GRONINGEN-NAM

De overeenkomst Groningen - NAM werd bij aanvang aangegaan door de provincie Groningen, mede namens 8 waterschappen in de Provincie en het Havenschap Delfzijl Eemshaven, thans Groningen Seaports. De 8 waterschappen zijn inmiddels opgeheven en hun taken zijn ondergebracht bij de op 1 januari 2000 gevormde waterschappen Noorderzijlvest, Hunze en Aa's en Wetterskip Fryslân.

De overeenkomst Groningen - NAM voorziet er in dat derden-belanghebbenden kunnen toetreden tot de overeenkomst en een verzoek tot vergoeding van kosten kunnen indienen bij de Commissie. Van 1985 tot en met 2020 zijn 65 instanties en enige tientallen particulieren tot de overeenkomst Groningen - NAM toegetreden.

In bijlage I van dit jaarverslag worden de instanties vermeld die in de loop der jaren zijn toegetreden tot de overeenkomst Groningen - NAM. Als gevolg van fusies en gemeentelijke herindelingen is het aantal toegetreden partijen afgenomen van 65 naar 50.

Als gevolg van het in werking treden van de Tijdelijke wet Groningen (TwG) op 1 juli 2020 konden vanaf die datum geen partijen meer toetreden tot de Overeenkomst (zie Hoofdstuk 4).

OVEREENKOMST RIJK-NAM

De overeenkomst Rijk - NAM voorziet niet in toetreding van derden-belanghebbenden. De Overeenkomst is exclusief voor claims van het Rijk.

Gemaal Tilburg

Gemaal Tilburg

SAMENSTELLING COMMISSIE EN HET DAARAAN TOEGEVOEGDE SECRETARIAAT

DE COMMISSIE

De samenstelling van de Commissie voor de overeenkomst Groningen - NAM en de overeenkomst Rijk - NAM is gelijk. Leden en plaatsvervangende leden van de Commissie worden telkens voor een periode van 3 jaar benoemd. De leden en plaatsvervangende leden benoemd door de provincie of het Rijk zijn (her)benoemd tot 1 maart 2026; de door NAM benoemde leden en plaatsvervangende leden zijn (her)benoemd tot 1 maart 2027.

LEDEN	PLAATSVERVANGENDE LEDEN
<i>Benoemd door de provincie / het Rijk</i> ir. T. van den Bout (voorzitter) Oud directeur Wegen en Kanalen van de provincie Groningen ing. J.W. Kok Oud sectorhoofd waterhuishouding en waterkering, waterschap Hunze en Aa's ir. S.J. Poel Oud Hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat	mr. drs. F.W. Visser Zelfstandig juridisch adviseur en oud plaatsvervangend Kabinetschef van de Commissaris van de Koning van de provincie Groningen hr. E.H. Togtema Oud dijkgraaf Wetterskip Fryslân, oud dijkgraaf Hoogheemraadschap van Rijnland ir. N. Nurmohamed Zelfstandig adviseur Waterveiligheid
<i>Benoemd door de NAM:</i> mr. R.J. de Roos (vicevoorzitter) Oud hoofd juridische zaken en oud adjunct-directeur NAM prof. ir. A.F. van Tol Oud lid Wetenschapsraad Deltares en emeritus hoogleraar TU Delft hr. J.K.G. van Heijningen Oud Finance Manager NAM	ing. R.A.J. van Lieshout Oud medewerker Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) prof. ir. A.Q.C. van der Horst Oud senior consultant BAM Infraconsult en emeritus hoogleraar TU Delft prof. dr. ir. J.W. van der Meer Eigenaar ingenieursbureau en emeritus hoogleraar IHE Delft

HET SECRETARIAAT

De Commissie Bodemdaling wordt ondersteund door een secretariaat. De functie van secretaris wordt vervuld door de heer ir. P.M.A. van Bergen. Het secretariaat bestaat naast de secretaris uit de heer ir. C.T. de Graaf.

Bezoekadres: Oosterweg 127 te Haren
 Email: p.vanbergen@commissiebodemdaling.nl (tel. 06 52583993)
 Postadres: Oosterweg 127, 9751 PE Haren
 Internet: www.commissiebodemdaling.nl

4

TAAK VAN DE COMMISSIE

De Commissie heeft tot taak, indien daarom door een bij de Overeenkomsten betrokken of toegetreden partij wordt gevraagd, vast te stellen:

- welke handelingen, werken of werkzaamheden zijn aan te merken als maatregelen die redelijkerwijs noodzakelijk zijn ter voorkoming, beperking of herstel van schade ten gevolge van bodemdaling door aardgaswinning;
- welke kosten zijn aan te merken als kosten welke de NAM in overeenstemming met de regels van de Overeenkomsten zal vergoeden.

Op 1 juli 2020 is de Tijdelijke wet Groningen (TwG) in werking getreden. Met deze wet wordt de afhandeling van alle schade als gevolg van bodembeweging door aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van gaswinning uit het Groningenveld of gasopslag bij Norg door de overheid wettelijk geregeld. Krachtens artikel 22 is de wet niet van toepassing op aanvragen om vergoeding van schade indien de aanvrager ten aanzien van de schade op het moment van inwerkingtreding van de wet partij is bij de overeenkomsten uit 1983 tussen de provincie Groningen en NAM en het Rijk en NAM waarbij de Commissie Bodemdaling in het leven is geroepen. Door het in werking treden van de TwG wordt bodemdalingsschade van partijen die niet voor 1 juli 2020 zijn toegetreden tot de Overeenkomst Groningen-NAM afgehandeld door het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG). Bodemdalingsschade van partijen die voor 1 juli 2020 zijn toegetreden tot de overeenkomst Groningen-NAM en Rijk-NAM wordt zoals voorheen afgehandeld door de Commissie Bodemdaling. In de praktijk betekent dit globaal dat schade van Rijk, Provincie, waterschappen, gemeenten en Groningen Seaports zoals voorheen door de Commissie Bodemdaling wordt afgehandeld.

Gemaal Schaphalsterzijl

HOOGTEMETINGEN EN BODEMDALINGSPROGNOSES

HOOGTEMETINGEN

Voor het Groningenveld zijn, in verband met bodemdaling door de gaswinning, tot 2018 om de 5 jaar zogenaamde grote waterpasmetingen uitgevoerd, waarbij een uitgebreid netwerk van hoogtemerken wordt gemeten. De grote waterpassingen vinden plaats 2 jaar voorafgaand aan het jaar waarin de 5jaarlijkse prognose wordt gepubliceerd. De resultaten van de grote waterpassing uit 2018 zijn opgenomen in het statusrapport 2020. De opgetreden bodemdaling in het centrum van de bodemdalingsschotel (nabij Loppersum) bedroeg, volgens het statusrapport 2018, 37 cm.

Naast de bodemdalingsmetingen door middel van waterpassingen wordt radar-interferometrie (InSAR) techniek toegepast om de opgetreden bodemdaling te bepalen. Dit is in navolging van het standpunt van SodM dat in 2013 instemde met het gebruik van InSAR als aanvulling op de 5-jaarlijkse waterpassingen.

Het meetplan Noord-Nederland/Groningen 2013 voorzag in het gebruik van InSAR als primaire methode voor de vaststelling van de actuele bodemdaling. In 2013 heeft de Commissie ingestemd met dit geactualiseerde meetplan onder voorwaarde dat het bestaande waterpasmeetnet in stand zou worden gehouden.

Voorts zijn boven het Groningenveld in 2013 en 2014 11 permanente GPS (Global Positioning System) stations geplaatst. Ook boven de ondergrondse gasopslag installaties Grijpskerk en Norg zijn in 2014 permanente GPS-stations opgesteld. In 2020 waren in totaal 46 GPS-stations in gebruik. Uit de continue hoogtemetingen op deze meetpunten wordt maandelijks de dalings-snelheid over de 12 voorafgaande maanden bepaald en aan Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) gerapporteerd.

De bestaande permanente stations zijn tussen 2018 en 2020 aangevuld met 29 Integrated Geodetic Reference Stations (IGRS), die een GNSS-ontvanger (Global Navigation Satellite System, GPS) met meetpunten voor andere technieken, zoals InSAR en waterpassen, integreren. De resultaten van deze metingen worden eveneens aan SodM gerapporteerd.

Gemaal Stad&Lande

Gemaal Abelstok

Gemaal Den Deel

PROGNOSES

De Commissie baseert zich bij haar besluitvorming onder meer op de meest recente prognose van de toekomstige bodemdaling. Op basis van beide overeenkomsten is de NAM gehouden tot regelmatig onderzoek, waterpassing, metingen e.d. om een zo accuraat mogelijke prognose te kunnen opstellen. Deze prognoses dienen door de NAM tenminste 1 maal per 5 jaar aan onder meer de provincie Groningen en het Rijk te worden voorgelegd.

Bij de meest recente bodemdalingsprognose is in december 2020 (Statusrapport 2020) rekening gehouden met de resultaten van de hoogtemeting die in 2018 is uitgevoerd en met het vervroegd beëindigen van de productie uit het Groningenveld in 2022. De prognoses hebben de goedkeuring van SodM.

Door het vervroegd beëindigen van de gaswinning is de verwachte bodemdaling voor 2080 op de meeste plaatsen in het bodemdalingsgebied iets kleiner geworden. Sinds 2015 is een beperkt aantal nieuwe gasvelden in ontwikkeling gebracht. De bodemdaling ten gevolge van de (voorgenomen) productie van deze velden is in de modellering opgenomen. In het statusrapport wordt ook rekening gehouden met een geringe bodemdaling na het stopzetten van de gaswinning (naijleffect). Uitgaande van een bodemdaling in het diepste punt in 2018 van 37 cm neemt de bodemdaling tot 2030 toe tot 41 cm. Volgens de huidige prognose zal de bodemdaling in het centrum van de schotel boven het gasveld Groningen in het jaar 2080 circa 46 cm bedragen. Voordat tot beëindiging van de gaswinning in 2023 werd besloten was dat circa 50 cm in 2100.

Bij de uitvoering van grote infrastructurele werken wordt door de Commissie na overleg met NAM en SodM rekening gehouden met een onzekerheidsmarge van $2 \times 15\% = 30\%$ voor het Groningenveld. Dit betekent dat rekening gehouden wordt met een bodemdaling van 1,3 maal de totaal geprognosticeerde bodemdaling sinds het begin van de aardgaswinning. Voor kleinere bodemdalingswerken kan rekening worden gehouden met een kleinere onzekerheidsmarge. Dit zal door de Commissie per geval worden vastgesteld.

De prognose van de bodemdaling voor het jaar 2080 is weergegeven op de kaart in bijlage 4. Op deze kaart staan ook de belangrijkste uitgevoerde en nog verwachte bodemdalingsmaatregelen. De weergegeven prognose is in 2020 opgesteld aan de hand van de toen verwachte productie tot aan de productiestop in het Groningenveld in 2022. De nieuwe prognoses zullen worden gepresenteerd in het statusrapport 2025. Dit rapport wordt eind maart 2026 verwacht.

Beëindiging gaswinning

In oktober 2023 is de gaswinning te Groningen beëindigd.

VERGADERINGEN

De Commissie heeft in het kalenderjaar 2025 vier keer vergaderd.

Daarnaast hebben leden en plaatsvervangende leden van de Commissie in werkgroepverband in wisselende samenstelling over bepaalde voorstellen/projecten diverse voorbereidende besprekingen gevoerd.

VOORLICHTING

De Commissie rekent voorlichting over de uitvoering van de bodemdalingsovereenkomst tot haar taak. De Commissie heeft de beschikking over diverse onderzoeksrapporten en voorlichtingsbrochures die op aanvraag worden toegezonden aan belanghebbenden. Informatie over bodemdaling, de bodemdalings-overeenkomsten en de Commissie is ook te vinden op de website www.commissiebodemdaling.nl

De Commissie heeft op 29 april 2025 een persbericht uitgebracht betreffende het jaarverslag 2024.

BEHANDELING VAN CLAIMS

Bij de afwikkeling van claims kunnen veelal 4 fasen worden onderscheiden:

Fase 1, onderzoeksfase, planvoorbereiding. In deze fase worden de gevolgen van de bodemdaling door aardgaswinning geïnventariseerd en worden oplossingen ontwikkeld en afgewogen om schade te voorkomen, te herstellen of te compenseren. Voor deze oplossingen worden globale kostenramingen en tijdschema's opgesteld. Fase 1 eindigt met een principekeuze voor één van de mogelijke oplossingen.

In **fase 2** wordt deze oplossing vervolgens uitgewerkt.

De definitieve situering wordt bepaald evenals vorm en afmetingen. Gedetailleerd (waterloopkundig en grondmechanisch) onderzoek vindt plaats. Onderzocht wordt welke vergunningen nodig zijn en welke procedures moeten worden doorlopen. Tijdschema's en kostenramingen worden verfijnd.

Fase 3 dient als voorbereiding van de uitvoering.

Aan de orde zijn zaken als grondaankoop, het verkrijgen van vergunningen en het opstellen van bestekken en contracten.

In **fase 4** volgt de uitvoering van de bodemdalingsmaatregel.

De nota betreffende te volgen procedures bij de voorbereiding en uitvoering van werken in het kader van de bodemdaling door aardgaswinning vormt een handleiding voor de belanghebbenden die verzoeken bij de Commissie indienen. De bovenstaande fasering wordt daarin verder uitgewerkt. De nota wordt aan alle belanghebbenden toegezonden en is verkrijgbaar bij het secretariaat.

Om onnodige vertragingen bij de financiële afwikkeling van projecten te voorkomen heeft de Commissie in 2009 de Procedure Voorbereiding en Uitvoering van Werken aangepast. De aanpassing houdt in dat de opdrachtgever *uiterlijk 6 maanden na oplevering van het project* (per claim) een eindafrekening indient van alle voor het project gemaakte kosten.

INVENTARISATIE RESTERENDE VERPLICHTINGEN

Nu de gaswinning uit het Groningenveld is beëindigd is de Commissie doende de nog resterende financiële verplichtingen onder de overeenkomst Groningen – NAM in kaart te brengen. Dit doet de Commissie met behulp van de adviesbureaus Arcadis en Sweco. De werkzaamheden, waarmee in mei 2022 een begin is gemaakt, bestaan uit het identificeren van de resterende bodemdalingsmaatregelen, het ramen van de bijbehorende kosten en een risicoanalyse.

Conform artikel 13 van de Overeenkomst zal NAM voor het totaal van de resterende verplichtingen zekerheid moeten stellen. Tevens kan de inventarisatie de basis vormen voor een eventuele eenmalige afkoop van nog resterende verplichtingen.

Parallel aan de IRV onder de overeenkomst Groningen – NAM wordt ook de IRV onder de overeenkomst Rijk – NAM uitgewerkt.

Eind 2024 is de conceptrapportage IRV opgeleverd. De tot beide Overeenkomsten toegetreden partijen zijn uitgenodigd om hierop hun reactie te geven. Deze reactie is in februari 2025 ontvangen.

Eind 2025 is een tweede conceptrapportage IRV uitgebracht. In dit tweede concept is rekening gehouden met belangrijke reacties van partijen op het eerste concept. Tevens zijn hierin aanvullende inzichten van de Commissie verwerkt. De toegetreden partijen hebben een reactie op dit tweede concept gegeven in december 2025.

Eind januari 2026 zal een Hoor- en Wederhoorsessie worden georganiseerd waar de toegetreden partijen en NAM een toelichting kunnen geven op hun standpunt over de tweede conceptrapportage. Ook bestaat dan de gelegenheid dat partijen met elkaar in discussie treden.

De laatste werkzaamheden aan de IRV worden naar verwachting in 2026 afgerond.

OVEREENKOMST GRONINGEN - NAM

Verzoeken

Voor de overeenkomst Groningen - NAM zijn in het verslagjaar 31 verzoeken bij de Commissie ingediend voor vergoeding van schade als gevolg van opgetreden of verwachte bodemdaling door aardgaswinning. Deze verzoeken hadden betrekking op 24 claims. Op één claim kunnen meerdere betalingsverzoeken betrekking hebben. Enkele van deze betalingsverzoeken hebben betrekking op toezeggingen die vóór 2025 door de Commissie zijn gedaan.

In bijlage 2 is een overzicht gegeven van de claims die in de verslagperiode door de Commissie zijn behandeld en toegekend. In 2025 werd een bedrag aan vergoedingen van in totaal € 4.098.647,- door de NAM uitgekeerd. Het totaalbedrag aan toegekende en uitgekeerde vergoedingen tot en met 31 december 2025 bedraagt € 237,7 miljoen, zie bijlage 3. De stand van de financiële toezeggingen die nog niet tot uitkering hebben geleid bedraagt € 8,3 miljoen per 31 december 2025.

Voor een aantal objecten worden kosten voor onderhoud en exploitatie, voortvloeiend uit bodemdaling door aardgaswinning, vergoed. Deze vergoeding geschiedt thans op jaarbasis.

Particulieren

Particulieren konden tot 1 juli 2020 veronderstelde schade door bodemdaling telefonisch of per e-mail melden bij de Commissie Bodemdaling. Door het inwerking treden van de Tijdelijke wet Groningen (TwG) wordt na 1 juli 2020 veronderstelde schade door bodemdaling afgehandeld door het IMG. In 2025 heeft de Commissie derhalve geen claims van particulieren in behandeling genomen.

Haven Delfzijl

Instemmingen

In 2025 heeft de Commissie onder meer ingestemd met de volgende vergoedingen:

- de exploitatiekosten van 9 bodemdalingsobjecten van waterschap Noorderzijlvest over 2024, alsmede voorschotten op de exploitatiekosten over 2025
- extra energiekosten 2024 gemaal De Waterwolf
- de exploitatiekosten van 2 bodemdalingsobjecten van waterschap Hunze en Aa's over 2024 plus voorschotten over 2025
- de personeelskosten van waterschap Noorderzijlvest gerelateerd aan bodemdaling door aardgaswinning over 2024
- de personeelskosten van waterschap Hunze en Aa's gerelateerd aan bodemdaling door aardgaswinning over 2024
- extra exploitatiekosten van extra watergangen i.h.k.v. ruilverkaveling Stedum-Loppersum
- de meerdere energiekosten 2024 van gemaal De Drie Delfzijen van waterschap Noorderzijlvest
- de kosten van de einddeclaratie van de uitvoeringsfase van afsluitvoorziening Schouwerzijl van waterschap Noorderzijlvest
- de kosten van uitvoeringsmaatregelen van peilbesluit Oudezijl van waterschap Noorderzijlvest
- de kosten van het nader onderzoek kademuren 2e schil Electraboezem van waterschap Noorderzijlvest
- de kosten van termijnen 20-29 Strukton voor bouw gemaal Hunsingo van waterschap Noorderzijlvest
- de kosten van herstel kademuren 2e schil Electraboezem te Winsum van waterschap Noorderzijlvest
- de onderhoudskosten van het Termunterzijldiep van waterschap Hunze en Aa's over 2024 plus een voorschot over 2025
- de onderhoudskosten van het Verbindingskanaal van waterschap Hunze en Aa's over 2024 plus een voorschot over 2024
- de personeelskosten van Groningen Seaports i.v.m. IRV
- de personeelskosten van Wetterskip Fryslân i.v.m. IRV

OVEREENKOMST RIJK - NAM

Voor de Overeenkomst Rijk - NAM zijn in 2025 geen verzoeken tot schadevergoeding ingediend en werden geen vergoedingen door de Commissie toegekend en door de NAM uitgekeerd. Het totaalbedrag aan toegekende en uitgekeerde vergoedingen tot en met 31 december 2025 bedraagt € 16,7 miljoen, zie bijlage 3. De stand van de financiële toezeggingen die nog niet tot uitkering hebben geleid bedraagt € 0,1 miljoen per 31 december 2025.

8

AFKOOP PERIODIEK TERUGKERENDE VERPLICHTINGEN

Volgens de overeenkomst Groningen - NAM (art 5, sub g) bepaalt de Commissie bij periodiek terugkerende verplichtingen de contante waarde van deze verplichtingen. De NAM en de belanghebbende kunnen vervolgens overeenkomen dat de bedoelde periodieke verplichtingen in éénmaal gekweten worden door betaling van die contante waarde. Komen NAM en de verzoeker niet tot een zodanige overeenkomst, dan geschiedt de betaling periodiek.

In aansluiting op de door de Commissie in 1998 vastgestelde contante waarde voor vijf 100% bodemdalingsobjecten is in 2009 een onderzoek gestart om de contante waarde van 18 reeds uitgevoerde en opgeleverde bodemdalingsobjecten te bepalen. Hierbij zijn de uitgangspunten uit het rapport van de Werkgroep Afkoop van februari 1998 als "leidend" genomen en waar nodig geactualiseerd. Tevens zijn uitgangspunten vastgesteld voor het bepalen van de contante waarde voor niet 100 % bodemdalingsobjecten. Dat zijn objecten waar extra investeringen en exploitatiekosten nodig zijn als gevolg van bodemdaling. De uitwerking van het onderzoek heeft plaatsgevonden aan de hand van een proces met consultatie van alle betrokken partijen. Over de bij de bepaling van de contante waarde aan te houden reële rente behorende bij een eeuwigdurende afkoop heeft uitgebreide discussie plaatsgevonden en zijn externe adviezen gevraagd. Besloten is uit te gaan van een disconteringspercentage van 2,2%. Het definitieve rapport is in

Gemaal Rozema

Gemaal De Waterwolf

2016 vastgesteld. Op basis van dit rapport heeft de Commissie een definitief besluit genomen over de contante waarde van 23 bodemdalingsobjecten.

De bruggen Lalleweer en Termunterzijldiep van de gemeente Delfzijl zijn in 2018 tegen de vastgestelde contante waarde afgekocht. De waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's alsmede de NAM hebben na het besluit van de Commissie aangegeven voorlopig nog niet tot afkoop over te gaan.

Inmiddels is voor nog 6 objecten de contante waarde vastgesteld. In het besluit is vastgelegd dat nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot o.a. de rente en de kosten voor onderhoud en energie aanleiding kunnen zijn de uitgangspunten en daarmee de contante waarde aan te passen. Zolang objecten niet worden afgekocht is de vaststelling van de contante waarde een momentopname ten behoeve van een verantwoorde vaststelling van het nog beschikbare bedrag.

De contante waarde van de volgende 27 (niet afgekochte) objecten bedraagt € 130.618.408 (prijsspeil 2025 en afkoop in 2025):

NIET-100% BODEMDALINGSOBJECTEN:

Gemaal Rozema
Gemaal Fiemel
Gemaal Noorderreitdieppolder
Gemaal De Held
Gemaal Zernike
Coupure Delfzijl
Gemaal Ruigezandsterpolder
Gemaal Sappentil

100% BODEMDALINGSOBJECTEN:

Gemaal Tilburg
Stuw Oude Ae
Gemaal Schaphalsterzijl
Gemaal Abelstok
Aflaatwerk Oosterhorn
Gemalen Oosterhorn- Noord en -Zuid
Gemaal Usquert
Gemaal Wirdum
Gemaal Loppersum
Slimsluis (Damsterdiep)
Gemaal Den Deel
Gemaal Stad & Lande

AAN BODEMDALING AANGEPASTE OBJECTEN:

Gemaal Duurswold
Gemaal De Drie Delfzijlen
Gemaal De Waterwolf
Gemaal De Delthe

KANALEN EN WATERLOPEN:

Watergangen ruilverkaveling Stedum - Loppersum
Termunterzijldiep
Verbindingskanaal

Voor de overeenkomst Rijk - NAM zijn geen contante waarden vastgesteld voor periodiek terugkerende kosten daar dergelijke objecten ontbreken.

OVEREENKOMST GRONINGEN - NAM

In de overeenkomst Groningen - NAM heeft de NAM zich verplicht vergoedingen te honoreren tot een maximum bedrag van fl. 650 miljoen, prijspeil 1 april 1980. Elk jaar wordt bepaald hoeveel van dit maximum bedrag nog beschikbaar is voor nieuwe verplichtingen. Het nog beschikbare bedrag wordt bepaald door de volgende bedragen op het maximum bedrag in mindering te brengen:

- Uitgekeerde vergoedingen;
- Reeds gedane toezeggingen;
- Vastgestelde contante waarde voor objecten met terugkerende kosten (zie hoofdstuk 8).

Tot 2014 zijn de jaarlijkse vergoedingen voor de terugkerende kosten niet op het beschikbare bedrag in mindering gebracht. In het kader van de bepaling van de contante waarde van 23 bodemdalingsobjecten (hoofdstuk 8) is een discussie gestart in de Commissie over de wijze waarop het beschikbare bedrag dient te worden bepaald. In overleg met de provincie Groningen, de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest en NAM is besloten de tot dan toe gehanteerde berekeningswijze aan te passen. Bij de nieuwe berekeningswijze worden alle kosten, waaronder ook de periodiek terugkerende kosten, op het beschikbare bedrag in mindering gebracht. Aangezien dit tot een grotere belasting van het beschikbare bedrag leidt en het niet op korte termijn te verwachten is dat partijen tot afkoop van de contante waarde zullen overgaan, heeft NAM, naar aanleiding van het verzoek van provincie en waterschappen om extra garanties in juli 2015 het maximum bedrag met fl. 200 miljoen (prijspeil 1980) verhoogd. De overeenkomst is dienovereenkomstig aangepast.

Uitgaande van de verhoging van het maximum bedrag en de aangepaste berekeningswijze bedraagt het nog beschikbare bedrag voor nieuwe verplichtingen € 554,2 miljoen op prijspeil 2025. In onderstaande tabel is de berekening samengevat. Voor het berekenen van het nog beschikbare bedrag worden de in bijlage 3 vermelde indexcijfers gebruikt. Voor 2025 is uitgegaan van 2% inflatie daar nog geen indexcijfer bekend is.

Samenvatting

OMSCHRIJVING	PRIJSPEIL 1980		PRIJSPEIL 2025
	fl.	€	€
Startbedrag	850	385,7	1132,4
Af: Uitgekeerd		-149,6	-439,3
Beschikbaar voor vergoedingen		236,1	693,1
Af: Toezeggingen		-2,8	-8,3
Af: Periodieke verplichtingen (27 objecten)		-44,5	-130,6
Beschikbaar voor nieuwe verplichtingen		188,8	554,2

Op basis van de huidige inzichten is het nog beschikbare bedrag toereikend voor de toekomstige afkoop van de contante waarde(n) alsmede voor de thans in uitvoering zijnde en de in de lange termijn planning opgenomen maatregelen. NAM heeft aangegeven dat, indien onvoorziene omstandigheden daartoe aanleiding geven, het maximum bedrag in onderling overleg tussen partijen kan worden geactualiseerd.

OVEREENKOMST RIJK - NAM

In de overeenkomst Rijk - NAM heeft de NAM zich verplicht vergoedingen te honoreren tot een maximum bedrag van fl. 50 miljoen op prijspeil 1980 of € 66,6 miljoen op prijspeil 2025.

Voor het berekenen van het nog beschikbare bedrag worden de in bijlage 3 vermelde indexcijfers gebruikt. Voor 2025 is uitgegaan van 2% inflatie daar nog geen indexcijfer bekend is.

Van het genoemde maximum bedrag van € 66,6 miljoen blijft na aftrek van de tot en met 31 december 2025 verrichte betalingen en gedane toezeggingen nog een bedrag over van € 39,6 miljoen (prijspeil 2025) voor nieuwe verplichtingen.

Samenvatting

OMSCHRIJVING	PRIJSPEIL 1980		PRIJSPEIL 2025
	fl.	€	€
Startbedrag	50	22,7	66,6
Af: Uitgekeerd		-9,2	-26,9
Beschikbaar voor vergoedingen		13,5	39,7
Af: Toezeggingen		-0,0	-0,1
Beschikbaar voor nieuwe verplichtingen		13,5	39,6

Aldus vastgesteld in de vergadering op 11 maart 2026,
De Commissie Bodemdaling door Aardgaswinning

Aflaatwerk Oosterhorn

Dijk Eemshaven-Delfzijl

Gemaal Hunsingo

BIJLAGEN

Bijlage I: Partijen die zijn toegetreden tot de Overeenkomst vanaf 1984

Onderstaand zijn vermeld de derden belanghebbenden die inmiddels vanaf 1984 zijn toegetreden tot de overeenkomst Groningen - NAM, met het jaar van toetreding:

1. Electriciteitsbedrijf voor Groningen en Drenthe	1985
2. Landinrichtingscommissie voor de ruilverkaveling Stedum-Loppersum	1995
3. Groninger Waterschapsbond	1986
4. Landinrichtingscommissie voor de ruilverkaveling Hefshuizen	1986
5. Landinrichtingscommissie voor de ruilverkaveling Noordpolder	1986
6. Herinrichtingscommissie Oost-Groningen en de Gronings-Drentse Veenkoloniën	1986
7. NV EPON te Zwolle	1987
8. Zeilvereniging "Neptunus" te Delfzijl	1988
9. N.V. Nederlandse Spoorwegen te Utrecht	1989
10. Wagenborg Shipping B.V. te Delfzijl	1990
11. WABOR B.V. te Delfzijl	1991
12. Havenbedrijf Delfzijl B.V. te Delfzijl	1992
13. V & F Beheer B.V. te Delfzijl	1992
14. Zeehengelsportvereniging De Eemsvissers te Delfzijl	1992
15. Fa. H.A. Hunfeld te Farmsum	1992
16. Transportonderneming Merema B.V. te Delfzijl	1992
17. Heuvelman-Ibis B.V. te Farmsum	1992
18. Niestern Sander B.V. te Farmsum	1992
19. B.V.Veem- en Factorsbedrijf te Delfzijl	1993
20. Boardexport B.V. te Delfzijl	1993
21. Eems Dollard Scheepvaartkantoor te Delfzijl	1993
22. Nedalco B.V. te Bergen op Zoom	1993
23. Bureau Beheer Landbouwgronden te Groningen	1993
24. DOW Benelux N.V. te Delfzijl	1994
25. Groninger Bond van Binnenvissers te Adorp	1994
26. Wijnne & Barends' Cargadoors- en Agenturenkantoren B.V. te Delfzijl	1994
27. Wagenborg Beheer B.V. te Delfzijl	1995
28. Stichting "Het Groninger Landschap"	1994
29. Delesto B.V. te Delfzijl	1995
30. Eemsmond Beheer B.V. te Delfzijl	1996
31. Provinciaal Groninger Fonds tot verkrijging en behoud van goed hengelwater (PGF) te Groningen	1996
32. B.V.Tankopslag Delfzijl	1998
33. Stichting Recreatiehaven Onderdendam	1999
34. Fa. K. Meijer te Westerbroek	2000
35. Leeuwerke Scheepsreparatie B.V. te Westerbroek	2000
36. Waterschap Hunze en Aa's te Veendam	2000

Gemaal
Stad&Lande

37. Waterschap Noorderzijlvest te Groningen	2000
38. Scheepswerf Roukema & Mulder te Westerbroek	2001
39. Diverse particulieren	1984 - 2007
40. Wetterskip Fryslân te Leeuwarden.....	2004
41. Jachthaven “De Combinatie” te Zuidbroek.....	2004
42. Eemshotel.....	2018
43. Gemeente Groningen	2020
44. Gemeente Westerkwartier	2020
45. Gemeente Eemsdelta.....	2020
46. Gemeente Het Hogeland.....	2020
47. Gemeente Midden-Groningen	2020
48. Gemeente Oldambt.....	2020
49. Gemeente Pekela	2020
50. Gemeente Veendam.....	2020

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN DE IN 2025 INGEDIENDE CLAIMS EN UITGEKEERDE VERGOEDINGEN

OVEREENKOMST GRONINGEN – NAM

CLAIM		VERZOEKER	OMSCHRIJVING	DATUM	BEDRAG (in €)
92	an2-ao1	Ws. Noorderzijlvest	Betaling declaratie exploitatiekosten 2024 Den Deel plus voorschot 2025	10/07/25	92.747,00
94	ak2-al1	Ws. Noorderzijlvest	Betaling declaratie exploitatiekosten 2024 Loppersum/Wirdum plus voorschot 2025	10/07/25	43.200,00
95	ak2-al1	Ws. Noorderzijlvest	Betaling declaratie exploitatiekosten 2024 Slimsluis plus voorschot 2025	10/07/25	1.676,00
140	ak	Ws. Noorderzijlvest	Betaling declaratie personeelskosten 2024	10/07/25	93.973,00
156	af2-ag1	Ws. Noorderzijlvest	Betaling declaratie exploitatiekosten 2024 Stad&Lande plus voorschot 2025	10/07/25	103.103,00
186	n	Ws. Noorderzijlvest	Betaling declaratie extra energiekosten 2024 De Waterwolf	10/07/25	25.643,00
190	p	Ws. Hunze en Aa's	Betaling declaratie personeelskosten 2024 ws Hunze en Aa's	28/10/25	13.904,00
217	v2-w1	Ws. Noorderzijlvest	Betaling declaratie exploitatiekosten 2024 Tilburg plus voorschot 2025	10/07/25	23.448,00
227	ag2-ai1	Ws. Hunze en Aa's	Betaling declaratie onderhoudskosten 2024 gemaal Rozema plus voorschot 2025	28/10/25	101.559,00
227	ae2	Ws. Hunze en Aa's	Betaling extra bemalingskosten Rozema 2023 en 2024 minus voorschot 2023	28/10/25	163.620,00
227	ah1	Ws. Hunze en Aa's	Voorschot op extra bemalingskosten Rozema over 2025	28/10/25	11.000,00
229	m2	Ws. Hunze en Aa's	Betaling extra bemalingskosten Fiemel 2023 en 2024 minus voorschot 2023	28/10/25	1.310,00
229	n1	Ws. Hunze en Aa's	Voorschot op extra bemalingskosten Fiemel over 2025	28/10/25	100,00
233	m2	Ws. Hunze en Aa's	Betaling extra bemalingskosten Duurswold 2023 en 2024 minus voorschot 2023	28/10/25	55.599,00
233	n1	Ws. Hunze en Aa's	Voorschot op extra bemalingskosten Duurswold over 2025	28/10/25	5.500,00
234	p2-q1	Ws. Hunze en Aa's	Betaling declaratie exploitatiekosten 2024 Verbindingskanaal plus voorschot 2025	28/10/25	6.867,00
235	m2-n1	Ws. Hunze en Aa's	Betaling declaratie exploitatiekosten 2024 aflaatwerk Oosterhorn plus voorschot 2025	28/10/25	2.265,00
236	o2-p1	Ws. Hunze en Aa's	Betaling declaratie onderhoudskosten 2024 Termunterzijldiep plus voorschot 2025	28/10/25	2.913,00
241	t2-u1	Ws. Noorderzijlvest	Betaling declaratie exploitatiekosten 2024 Schaphalsterzijl plus voorschot 2025	10/07/25	80.670,00
246	s2-t1	Ws. Noorderzijlvest	Betaling declaratie exploitatiekosten 2024 Abelstok plus voorschot 2025	10/07/25	82.106,00
257	f2-g1	Ws. Noorderzijlvest	Betaling extra extra exploitatiekosten rvk Stedum-Loppersum	28/10/25	43.084,00
264	g	Ws. Noorderzijlvest	Betaling declaratie extra energiekosten 2024 De Drie Delfzijlen	10/07/25	23.273,00
273	j2-k1	Ws. Noorderzijlvest	Betaling declaratie exploitatiekosten 2024 Usquert plus voorschot 2025	10/07/25	50.262,00
274	a1	Ws. Noorderzijlvest	Betaling einddeclaratie uitvoeringsfase afsluitvoorziening Schouwerzijl	6/01/25	38.004,00
274	c	Ws. Noorderzijlvest	Betaling declaratie termijnen 20 t/m 24 Strukton voor bouw gemaal Hunsingo	25/03/25	1.497.341,71
274	c	Ws. Noorderzijlvest	Betaling declaratie termijnen 25 t/m 29 Strukton voor bouw gemaal Hunsingo	9/09/25	677.363,83
286	a	Ws. Noorderzijlvest	Betaling declaratie nader onderzoek kademuren 2e schil Electraboezem	25/03/25	103.566,98
286	b	Ws. Noorderzijlvest	Betaling declaratie herstel kademuren 2e schil Electraboezem te Winsum	28/10/25	614.167,00
289	c	Wetterskip Fryslân	Betaling declaratie interne uren WSF inzake IRV	28/10/25	13.343,00
295	c	Ws. Noorderzijlvest	Betaling declaratie uitvoeringsmaatregelen peilbesluit Oudezijl	10/07/25	71.061,00
297	c	Groningen Seaports	Betaling declaratie interne uren GSP inzake IRV	28/10/25	55.977,00
TOTAAL					4.098.646,52

OVEREENKOMST RIJK - NAM

CLAIM	VERZOEKER	OMSCHRIJVING	DATUM	BEDRAG (in €)
Geen				
Totaal				-

Bijlage 3: Geïndexeerde vergoedingen tot en met 2025

OVEREENKOMST GRONINGEN – NAM

JAAR	VERGOEDING PER JAAR LOPEND PRIJSPEIL (in €)	INDEX- CIJFER	INDEX 1980/ INDEX JAAR	VERGOEDING PER JAAR PRIJSPEIL 1980 (in €)	VERGOEDING PER JAAR PRIJSPEIL 2025 (in €)
1980		41,3	1,000		
1984	1.661.618	45,9	0,899	1.493.314	4.384.021
1985	474.154	46,0	0,897	425.344	1.248.710
1986	2.204.673	45,9	0,899	1.981.364	5.816.820
1987	1.410.264	46,6	0,886	1.249.018	3.666.825
1988	3.521.264	47,0	0,878	3.090.606	9.073.294
1989	1.615.504	48,5	0,850	1.373.459	4.032.155
1990	3.376.902	50,2	0,822	2.774.290	8.144.666
1991	5.738.97 9	52,2	0,791	4.539.095	13.325.722
1992	8.684.094	53,6	0,770	6.684.287	19.623.501
1993	8.717.822	55,4	0,745	6.495.110	19.068.123
1994	14.303.222	56,3	0,733	10.480.439	30.768.115
1995	22.040.573	57,6	0,717	15.794.126	46.367.856
1996	21.081.391	58,5	0,706	14.874.370	43.667.669
1997	19.225.766	59,6	0,693	13.314.737	39.088.950
1998	7.536.188	60,7	0,680	5.124.579	15.044.565
1999	13.450.703	62,1	0,665	8.940.227	26.246.415
2000	14.578.429	64,5	0,640	9.329.239	27.388.460
2001	5.224.783	67,5	0,611	3.194.918	9.379.530
2002	2.599.360	70,0	0,590	1.532.723	4.499.715
2003	3.128.343	72,1	0,572	1.790.912	5.257.698
2004	5.075.234	72,7	0,568	2.881.488	8.459.375
2005	3.875.678	73,3	0,563	2.182.423	6.407.083
2006	3.450.953	75,2	0,549	1.894.159	5.560.807
2007	4.085.091	77,7	0,531	2.170.081	6.370.849
2008	1.580.615	81,2	0,508	803.462	2.358.776
2009	2.813.186	81,0	0,510	1.433.536	4.208.526
2010	1.284.051	83,2	0,496	637.022	1.870.146
2011	2.489.221	85,3	0,484	1.204.508	3.536.153
2012	2.160.627	87,1	0,474	1.023.898	3.005.926
2013	1.521.898	88,0	0,469	713.835	2.095.653
2014	4.050.268	88,2	0,468	1.895.441	5.564.572
2015	2.637.593	87,2	0,473	1.248.494	3.665.287
2016	768.046	87,0	0,474	364.387	1.069.756
2017	1.224.472	89,3	0,462	565.969	1.661.552
2018	13.885.015	92,3	0,447	6.209.260	18.228.934
2019	5.020.136	94,6	0,436	2.190.380	6.430.444
2020	1.537.028	95,5	0,432	664.314	1.950.271
2021	2.629.852	100,0 *	0,413	1.085.492	3.186.750
2022	1.771.512	110,5	0,374	661.724	1.942.667
2023	4.041.563	114,1	0,362	1.462.039	4.292.204
2024	7.084.628	118,8 **	0,347	2.461.477	7.226.321
2025	4.098.647	121,2 ***	0,341	1.396.108	4.098.647
TOTAAL	237.659.343			149.631.654	439.283.504

* GWW-indexcijfers gebaseerd op 100,0 in 2021

** Voorlopige waarde

*** op basis van 2 % inflatie

OVEREENKOMST RIJK – NAM

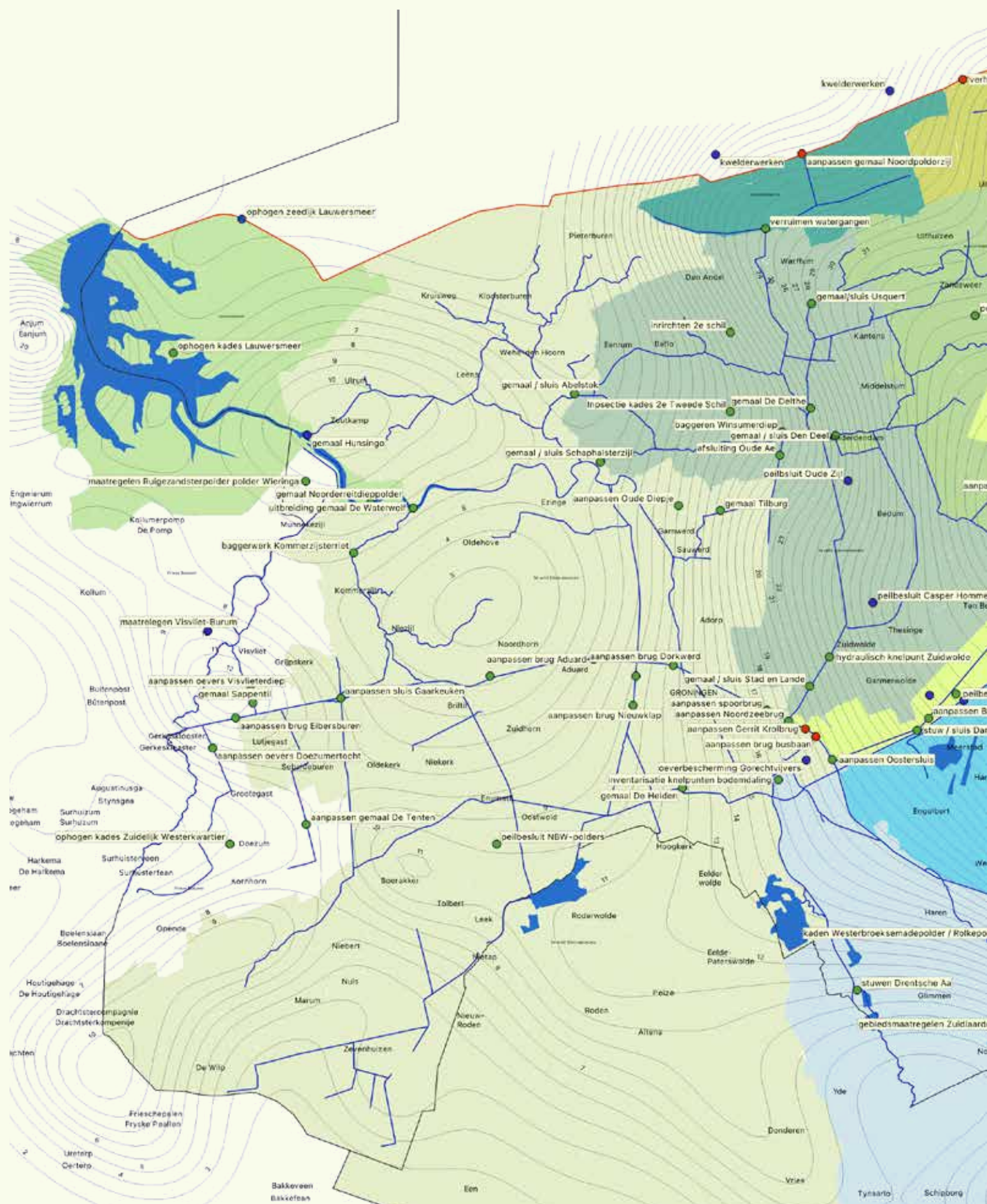
JAAR	VERGOEDING PER JAAR LOPEND PRIJSPEIL (in €)	INDEX- CIJFER	INDEX 1980/ INDEX JAAR	VERGOEDING PER JAAR PRIJSPEIL 1980 (in €)	VERGOEDING PER JAAR PRIJSPEIL 2025 (in €)
1980		41,3	1,000		
1988	3.904	47,0	0,878	3.427	10.060
1989	28.432	48,5	0,850	24.172	70.964
1990	2.925	50,2	0,822	2.403	7.055
1991	22.072	52,2	0,791	17.457	51.250
1992	40.378	53,6	0,770	31.080	91.244
1993	6.756	55,4	0,745	5.033	14.777
1994	251.360	56,3	0,733	184.180	540.709
1995	295.120	57,6	0,717	211.481	620.858
1996	1.008.226	58,5	0,706	711.373	2.088.423
1997	551.645	59,6	0,693	382.040	1.121.579
1998	2.803.429	60,7	0,680	1.906.321	5.596.513
1999	275.869	62,1	0,665	183.361	538.305
2000	121.324	64,5	0,640	77.640	227.932
2001	-	67,5	0,611	-	-
2002	72.009	70,0	0,590	42.460	124.654
2003	166.184	72,1	0,572	95.137	279.300
2004	800.000	72,7	0,568	454.204	1.333.436
2005	751.559	73,3	0,563	423.208	1.242.441
2006	7.491	75,2	0,549	4.111	12.070
2007	-	77,7	0,531	-	-
2008	1.198.085	81,2	0,508	609.013	1.787.921
2009	1.072.577	81,0	0,510	546.561	1.604.575
2010	163.588	83,2	0,496	81.157	238.257
2011	-	85,3	0,484	-	-
2012	768.790	87,1	0,474	364.322	1.069.563
2013	378.838	88,0	0,469	177.691	521.660
2014	-	88,2	0,468	-	-
2015	-	87,2	0,473	-	-
2016	-	87,0	0,474	-	-
2017	-	89,3	0,462	-	-
2018	5.889.066	92,3	0,447	2.633.540	7.731.457
2019	-	94,6	0,436	-	-
2020	-	95,5	0,432	-	-
2021	-	100,0 *	0,413	-	-
2022	-	110,5	0,374	-	-
2023	-	114,1	0,362	-	-
2024	-	118,8 **	0,347	-	-
2025	-	121,2 ***	0,341	-	-
TOTAAL	16.679.628			9.171.372	26.925.002

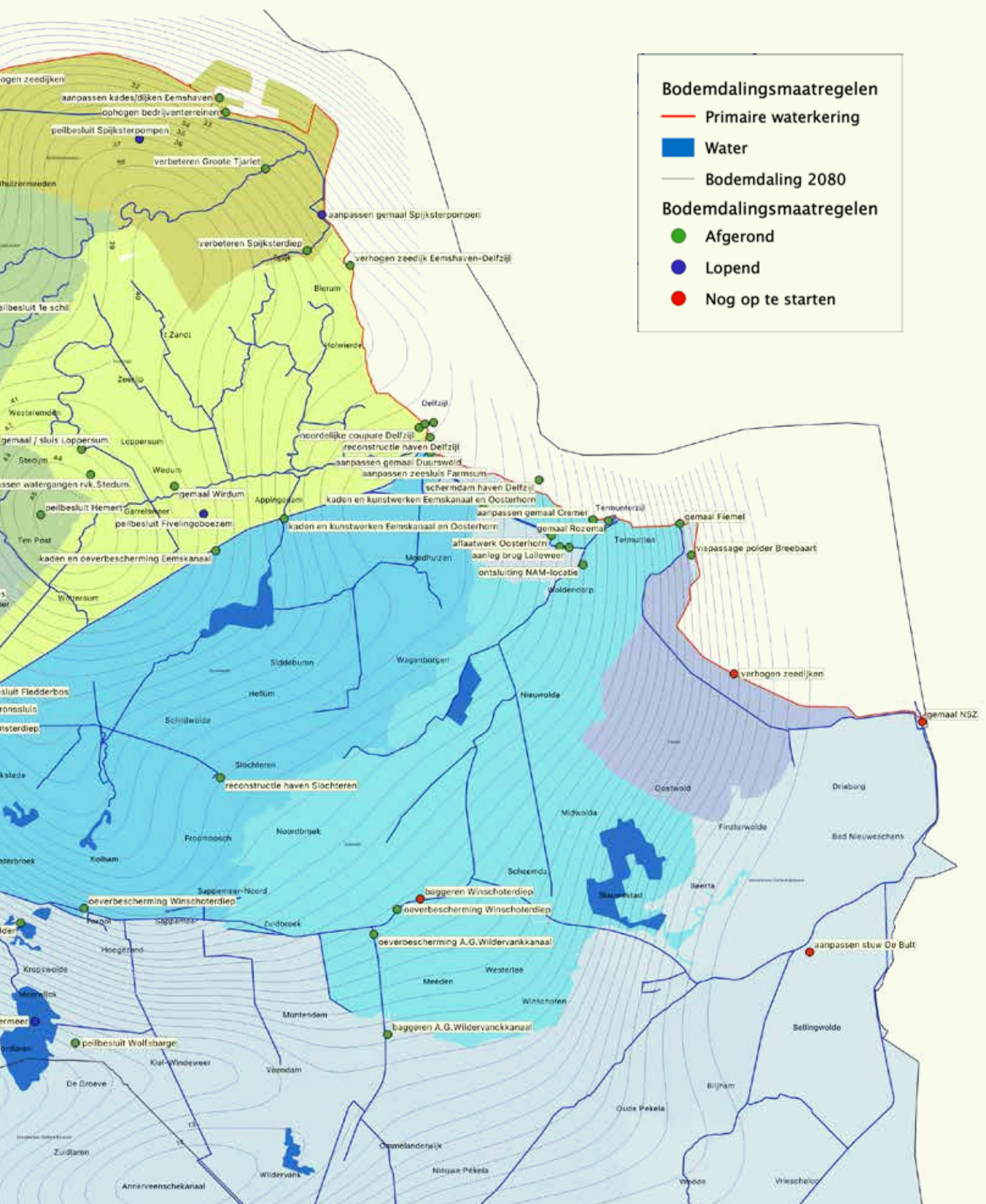
* GWW-indexcijfers gebaseerd op 100,0 in 2021

** Voorlopige waarde

*** op basis van 2 % inflatie

Bijlage 4: Kaart bodemdalingsmaatregelen

Spoorbrug bij Zuidhorn

